

Udruženje drvno-prerađivačke industrije HGK

Analiza stanja i perspektive u sektoru prerade drva i proizvodnje namještaja u RH

Partner projekta: PwC Hrvatska

Nositelj projekta: Odbor za EU fondove i politike Udruženja DPI HGK

Prezentaciju pripremio: dr. Ivić Pašalić, voditelj Odbora za EU fondove i politike

Zagreb 12/07/2021

CILJ PROJEKTA

- **Pred DPI je izazov strateškog restrukturiranja**
 - Konkurentnost
 - Održivost
 - Uvid u slabosti
 - Razdoblje 2021.-2027/30., restrukturiranje i razvoj ili prodaja ili stečaj
- **Pojmovi direktno vezani uz DPI**
 - Zelena i digitalna ekonomija
 - Regionalni i ruralni razvoj
 - Kružna i niskouglična ekonomija
 - Od 13 strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije RH, u 8 se direktno prepoznaje DPI
- **Apel javnosti i donositeljima političkih odluka**
 - Razumijevanje i dijalog
 - Potpora

DPI SEKTOR U BROJKAMA

- **Zaposlenost**

- 25.000 direktno zaposlenih u sektoru,
- 10,9% svih zaposlenih u prerađivačkoj industriji
- Zadnje tri godine kontinuirani rast zaposlenih

- **Broj tvrtki i netto plaća**

- 2060 tvrtki, one koje se bave masivom ima cca 500
- 95% čine mikro i male tvrtke
- 672,53 EUR je prosječna netto plaća u 2020., rast 5% u odnosu na 2019.

- **Prihodi**

- 1,86 milijardi EUR / godišnje
- 7,55% ukupnog hrvatskog robnog izvoza
- 74.400 EUR prihod po zaposlenom

DPI SEKTOR U BROJKAMA

- **Izvoz**

- 1,05 milijardi EUR
- 7,23% ukupnog hrvatskog robnog izvoza
- 367 milijuna EUR suficit robne razmjene
- EU glavni trgovinski partner (Italija, Njemačka, Austrija, Slovenija)
- Egipat i Kina najvažnija tržišta trećih zemalja

- **DPI EU SEKTOR U BROJKAMA**

- 240 milijardi EUR ukupan prihod, 100 milijardi namještaj
- Njemačka 47 milijardi EUR
- Italija 15 milijardi EUR

KOMPARATIVNE PREDNOSTI DPI

- **Obitelji su vlasnici mikro, malih i srednjih tvrtki , poduzetnici i zaposlenici su najveća prednost**
 - Većina tvrtki radi preko 10 godina
 - Većina tvrtki je rezultat rada više generacija
 - U tijeku je tranzicija upravljanja i vlasništva na novu generaciju, u pravilu visokoobrazovanu
- **Visok potencijal domaće sirovine**
 - 47% kopnene površine RH čine šume i šumsko zemljište, 79% u vlasništvu je države
 - 5,5 mil.m³ prosječni je godišnji etat H.Š.d.o.o., pola trupci, pola prostorno drvo
 - Održivo, potrajno gospodarenje hrvatskim šumama, FSC certificirane,
- **Dugogodišnja tradicija drvne industrije**
- **Većina tvrtki se nalazi u ruralnim područjima**
- **Izvozna orijentacija**

SLABOSTI DPI

- **Niska profitabilnost, niska produktivnost rada**
- **Niska kapitaliziranost i nelikvidnost**
- **Prosječno niska razina tehnološkog razvoja, niska razina investicija**
- **Niska razina inovacija i razvoja novih proizvoda**
- **Niska razina novostvorene vrijednosti**
- **Niska razina međunarodne prepoznatljivosti**

- **Nezadovoljavajuća struktura izvoza**
 - 789 mil. EUR u 2020. je izvoz proizvoda od drva (C 16)
 - 265 mil. EUR u 2020. je izvoz namještaja (C 31)

- **Metodološke manjkavosti statistike**
 - Lijepljene ploče, parket, građevinska stolarija se prikazuju kao niži razredi dovršenosti
 - Madraci i automobilska sjedala se prikazuju kao namještaj

ISTRAŽIVANJE

- **Nositelji projekta**

- Odbor za EU fondove i politike Udruženja DPI HGK, uz potporu stručnih službi HGK
- PwC Hrvatska kao partner

- **Ciljevi istraživanja**

- Dobiti što više **točnih podataka o razvojnim potrebama tvrtki** u drvno-prerađivačkom sektoru
- Podatke predstaviti javnosti i donositeljima političkih odluka
- Rezultate istraživanja koristiti kao dio podloga za izradu sektorskih strategija i operativnih programa
- Temeljem rezultata istraživanja osigurati dostatno financijskih sredstava za strateško restrukturiranje DPI, kroz Nacionalni program otpornosti i oporavka, te višegodišnji financijski okvir EU od 2021.-2027.

ISTRAŽIVANJE

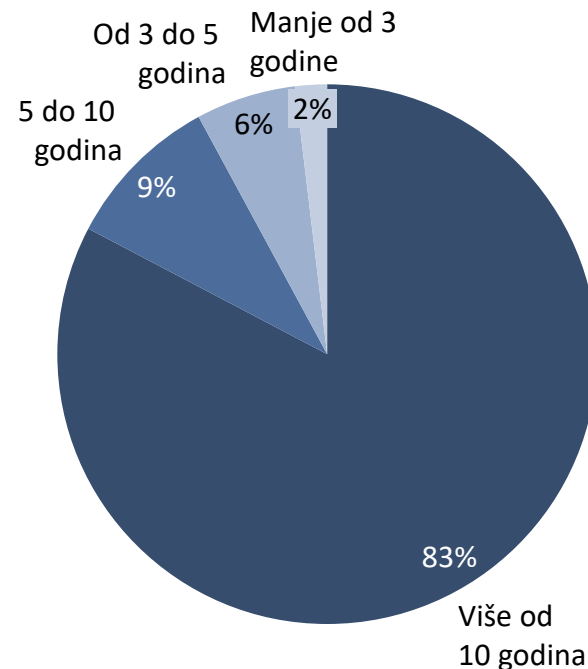
- **Metodologija istraživanja**
 - Anketni upitnik sa 41 pitanjem
 - Ciljana skupina bile su tvrtke sa potpisanim ugovorima sa HŠ o kupnji sirovine
 - Anketa je provedena anonimno u razdoblju 1.- 8. ožujka 2021.
- **Struktura ispitanika**
 - Od 411 tvrtki, 127 je odgovorilo na anketu (30%)
 - 20 obrta
 - 22 mikro
 - 52 male
 - 26 srednjih
 - 7 velikih
- **Vlasnička struktura ispitanika**
 - 95% tvrtki u domaćem vlasništvu, 5% tvrtki u mješovitom ili stranom vlasništvu
 - U skladu s općom stvarnom vlasničkom strukturom tvrtki

STRUKTURA ISPITANIKA PREMA TRAJANJU POSLOVANJA U DRVNO-PRERAĐIVAČKOM SEKTORU

Komentar

- Podatak da preko 80% tvrtki posluje više od 10 godina, potvrđuje prethodnu tezu da su to obiteljske tvrtke sa dugogodišnjim **višegeneracijskom tradicijom**, o čemu itekako treba voditi računa. Kod mnogih je tranzicija upravljanja i vlasništva na novu generaciju, u pravilu visoko obrazovanu. Zato je za nas ovo više od programa- **to je naš život.**

Grafikon

ISTRAŽIVANJE

- **Izvoz**
 - 77 % ispitanika izvozi svoje proizvode, od čega njih 46,5 % u izvozu ostvaruje više od 50% svojih prihoda
 - 47 % izvoza otpada na tržište EU
- **Stupnjevi finalizacije**
 - 45 % tvrtki bavi se isključivo primarnom preradom
 - 55 % tvrtki uz primarnu preradu ima i neki oblik finalne proizvodnje (razredi V-VIII / lijepljene ploče, parket, namještaj).

ISTRAŽIVANJE

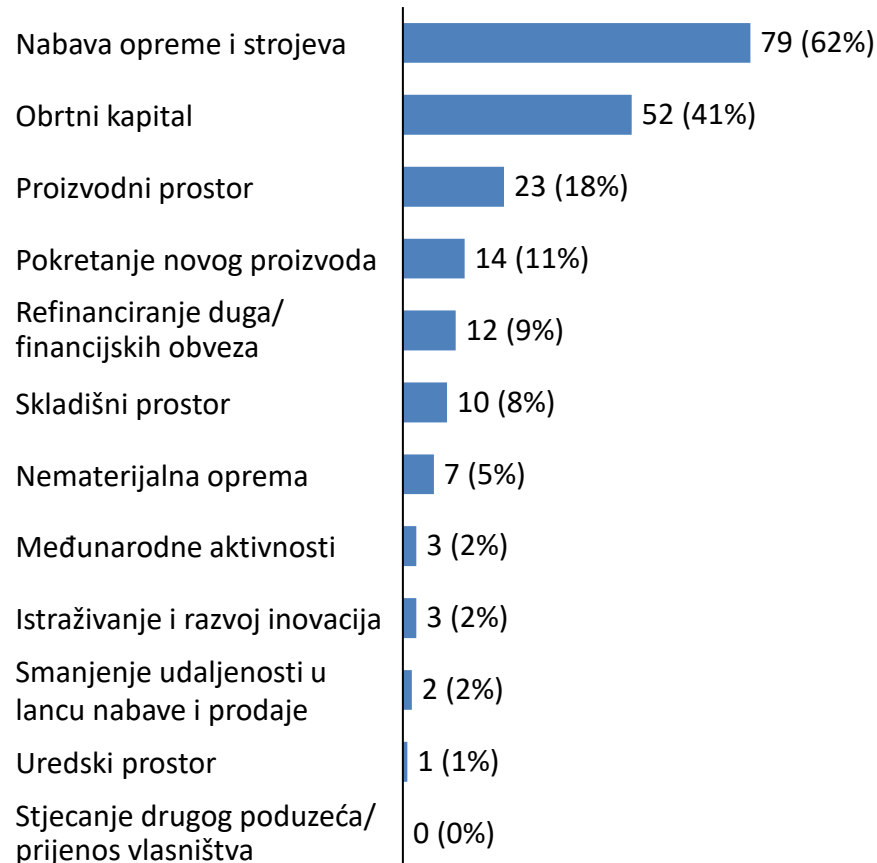
- **Povezanost stupnjeva finalizacije sa vrstom sirovine/ godišnje količine**
- **Hrast**
 - 400.000 m³ preradi se u višim razredima dovršenosti (parket, masivne ploče, namještaj)
 - 162.000 m³ preradi se u nižim razredima dovršenosti (piljenice, elementi, furnir)
- **Bukva**
 - 135.000 m³ preradi se u višim razredima dovršenosti
 - 580.000 m³ preradi se u nižim razredima dovršenosti
- **Jela**
 - 42.000 m³ preradi se u višim razredima dovršenosti
 - 390.000 m³ preradi se u nižim razredima dovršenosti
- **Komentar – razvojni ciljevi moraju biti vezani uz vrstu sirovine**

NAMJENA TRAŽENOG FINANCIRANJA U PERIODU 2018-2020

Komentar

- Ova tabela je vrlo znakovita, jer pokazuje da su prioriteta financiranja: nabava opreme i strojeva, obrtni kapital. Ulaganje u digitalizaciju i razvoj su na začelju.

Grafikon

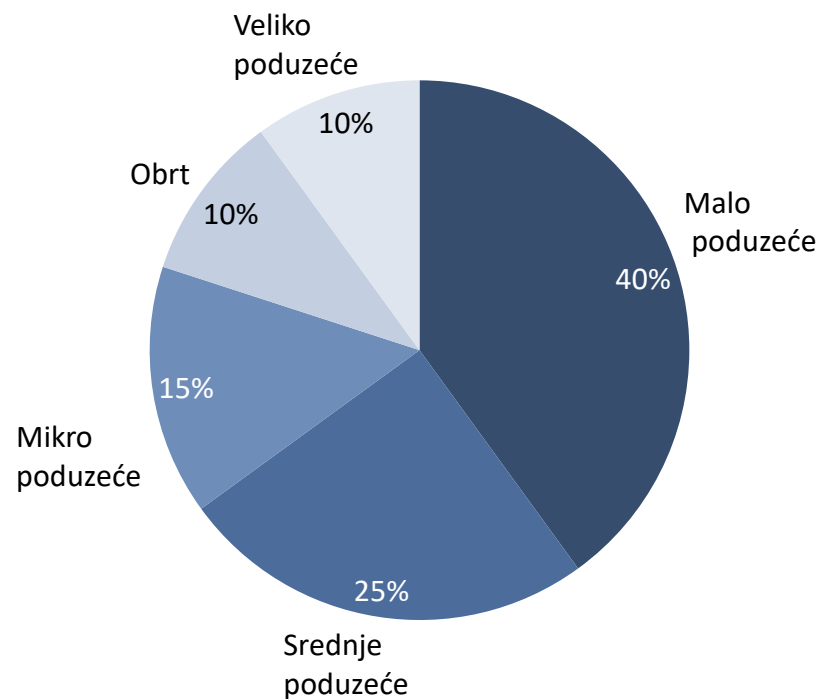

PODUZEĆA PREMA VELIČINI (OD ONIH KOJI SU KORISTILI BESPOVRATNIH SREDSTVA IZ FONDOVA EU)

Komentar

- **Od 25 % poduzeća** koja su izjavila da su u protekle tri godine primala bespovratna sredstva iz fondova EU-a - najveći dio njih su mala poduzeća - 40 %, a prate ih srednja poduzeća s udjelom od 25 %.

Grafikon

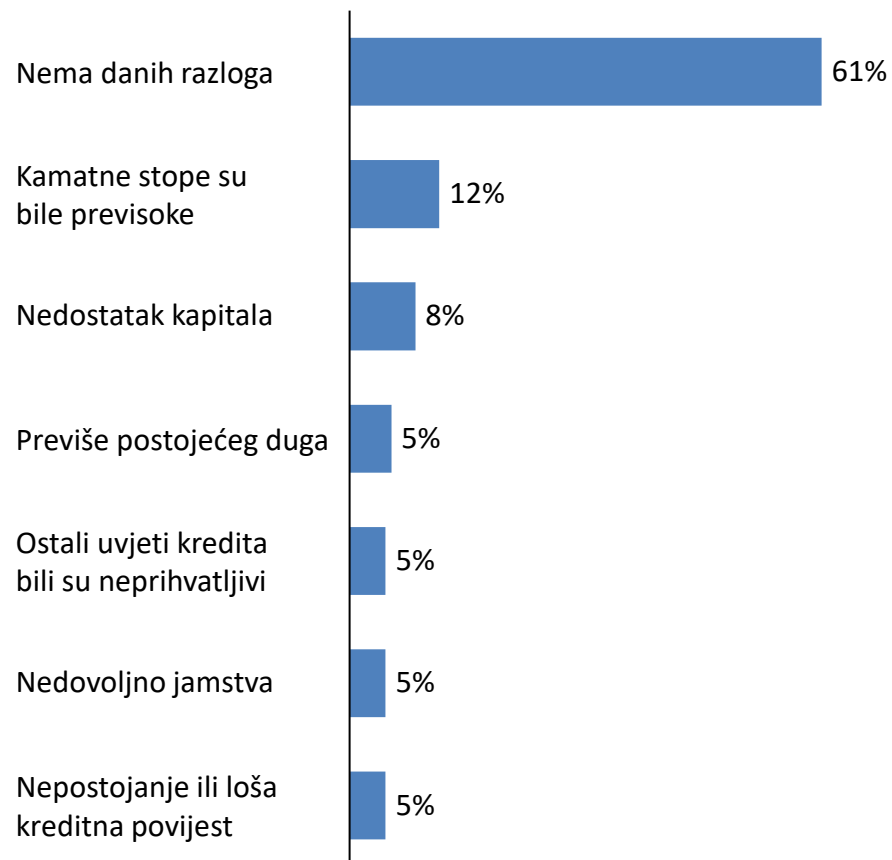

RAZLOZI NEUSPJEHA PRI DOBIVANJU KREDITA

Komentar

- Odnosi se na ispitanike koji su se u posljedne tri godine (2018., 2019., 2020.) prijavili na određene vrste financiranja (kredit, kapital ili drugo), ali nisu ugovorili sredstva.

Grafikon

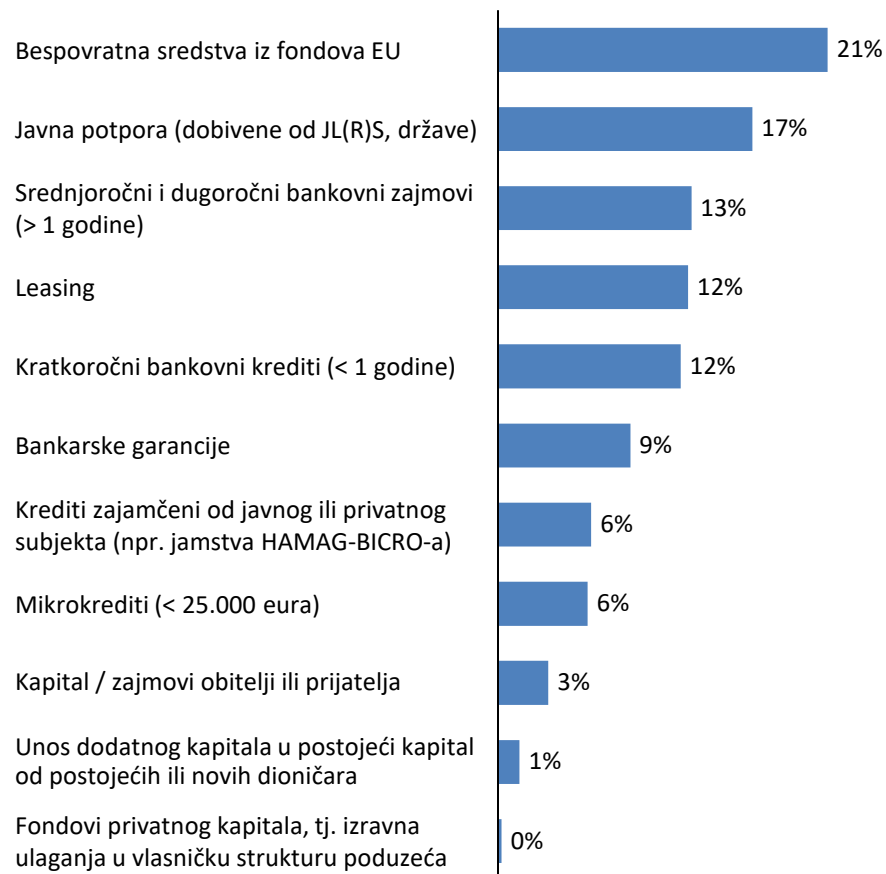

VRSTE FINANCIRANJA KOJE ISPITANA PODUZEĆA OPĆENITO SMATRAJU RELEVANTNIM

Komentar

- U kontekstu vrste financiranja za koju tvrtke smatraju da su najpogodnija za njihovo poslovanje, **21% odabire bespovratna sredstva iz fondova EU-a, a njih 17% odabire javne potpore.**
- Rezultati istraživanja nadalje pokazuju da **51% ispitanika smatra kako im izvori financiranja iz EU fondova nisu dovoljno dostupni.**

Grafikon

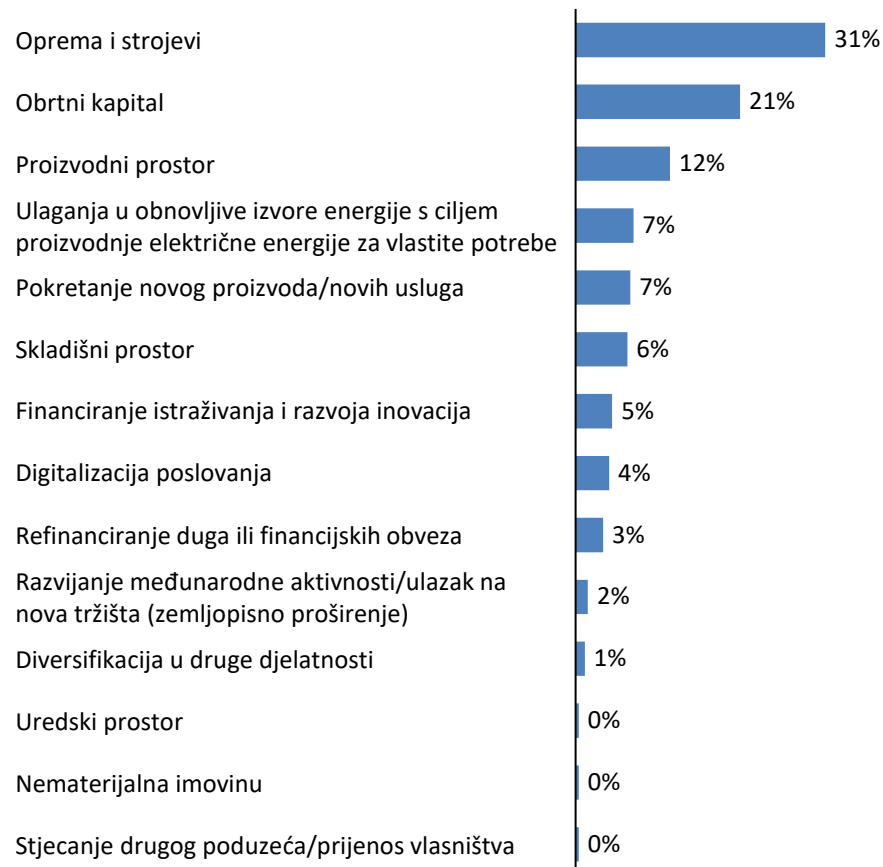

NAMJENA PLANIRANOG FINANCIRANJA U IDUĆEM PERIODU

Komentar

- Prioriteti ispitanika su investicije u opremu i strojeve te obrtni kapital.
- Planirana ulaganja u digitalizaciju, inovacije, istraživanje i razvoj su mala.

Grafikon

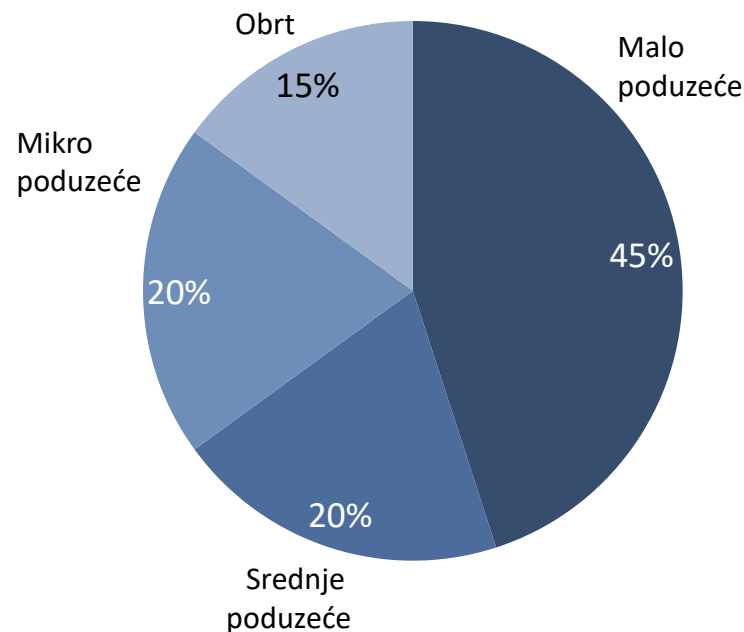

TRAŽENA SREDSTVA ZA NABAVU OPREME I STROJEVA, PREMA VELIČINI PODUZEĆA

Komentar

- U prethodne tri godine (2018., 2019., 2020.) 62 % ispitanika je tražilo financiranje za nabavu opreme i strojeva.
- Sredstva za financiranje nabave opreme i strojeva najviše su tražila mala poduzeća, njih čak 45 %.

Grafikon

NAJVAŽNIJI ČIMBENICI KOJI OGRANIČAVAJU RAST POSLOVANJA

Komentar

- Kao glavne faktore ograničavanja rasta ispitanici prepoznaju: rastuće troškove rada, prekomjerno oporezivanje, male marže, nedostatak kvalificirog kadra, nemogućnost financiranja potrebnih ulaganja u opremu.

Grafikon

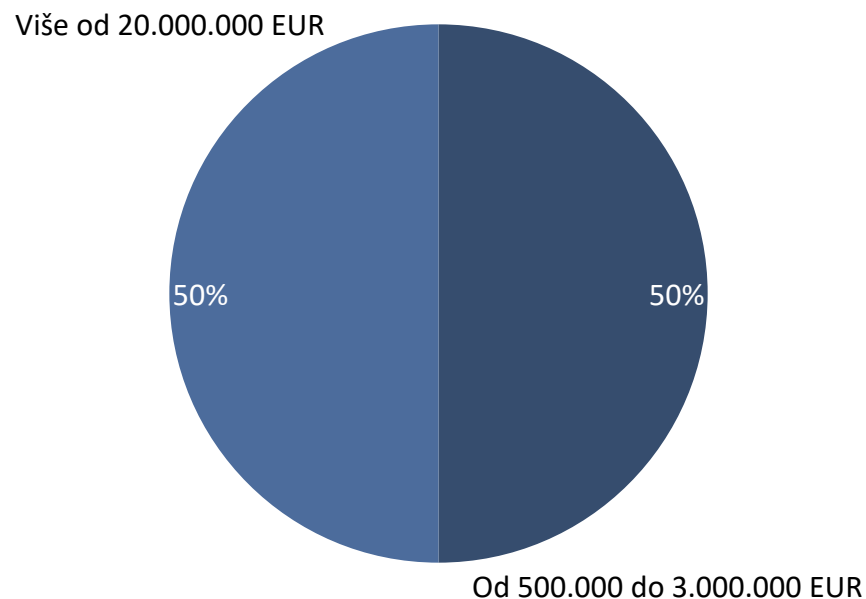

NEMOGUĆNOST FINANCIRANJA KAO OGRANIČAVAJUĆI FAKTOR RASTA

Komentar

- Među poduzećima koja su kao čimbenik ograničenja rasta odabrala nemogućnost financiranja potrebnih ulaganja, 50% ih je ostvarilo prihod od 500 tisuća do 3 mil.EUR, dok je druga polovica ostvarila prihod veći od 20 mil. EUR u protekloj fiskalnoj godini.

Grafikon

PODUZEĆA S PRERADOM >40.000 M3 TRUPACA, U ODNOSU NA STUPANJ DIGITALIZACIJE

Komentar

- Poduzeća koja prerađuju više od 40.000 m3 trupaca godišnje u anketi su se veliko većinom izjasnila kako su ili na već visokoj razini digitalizacije ili su barem poduzeti koraci u tom smjeru.
- 13 % njih nije upoznato s pojmom digitalizacije.

Grafikon

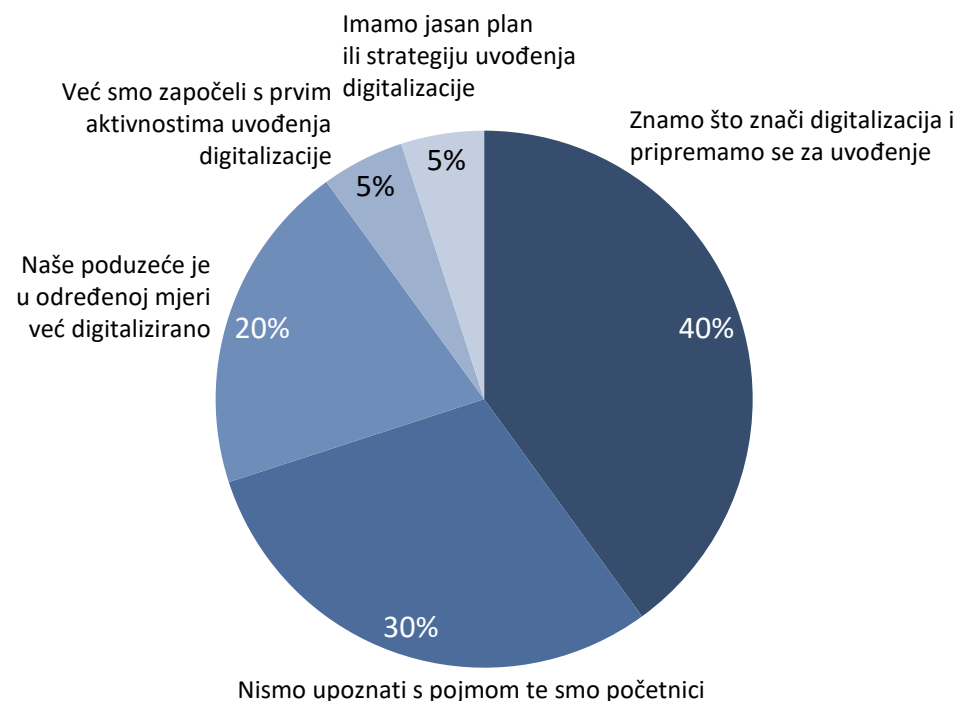

PODUZEĆA S PRERADOM <5.000 M3 TRUPACA, U ODNOSU NA STUPANJ DIGITALIZACIJE

Komentar

- 30 % poduzeća koja prerade manje od 5.000 m3 trupaca godišnje u anketi su se izjasnila kako nisu upoznati s pojmom digitalizacije.

Grafikon

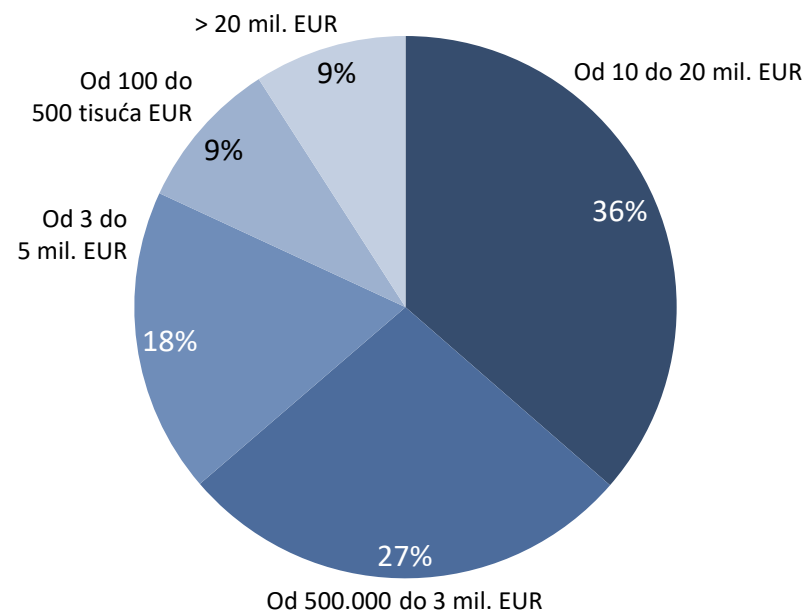

PODUZEĆA S VISOKIM STUPNJEM DIGITALIZACIJE, PREMA VISINI PRIHODA

Komentar

- Među poduzeća koja su izjavila da imaju jasan plan digitalizacije ili su već potpuno digitalizirana najviše je onih koji su u prošloj fiskalnoj godini ostvarili prihod od 10 do 20 mil. eura (36 %).

Grafikon

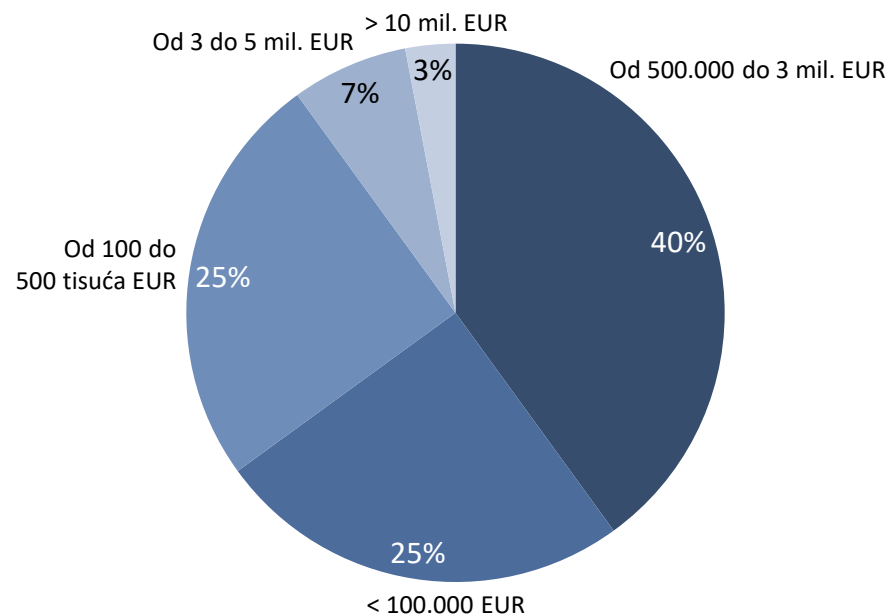

PODUZEĆA S NISKIM STUPNJEM DIGITALIZACIJE, PREMA VISINI PRIHODA

Komentar

- Čak 50% poduzeća koja nisu upoznata s pojmom digitalizacije imaju do 500 tisuća EUR prihod.
- **Prema DESI** (The Digital Economy and Society Index) **analizi za 2019.** godinu, koju provodi Europska komisija, u kategoriji integracije digitalne tehnologije u okviru poduzeća, Hrvatska zauzima 18. mjesto među državama članicama EU-a.

Grafikon

POHRANA I OBRADA PODATAKA

- **Pohrana podataka**

- 37 % ispitanika poslovne podatke pohranjuje većinom u papirnatom obliku
- 33 % ispitanika podatke sprema na lokanim računalima i u elektroničkoj pošti
- 30 % ispitanika podatke pohranjuje pomoću naprednih sustava (u djeljenim mapama na zajedničkoj mreži, IT sustavima koje koriste u poslovanju, on-line alatima za pohranu i djeljenje podataka).

- **Analiza podataka**

- 52% ispitanika prikupljene podatke analizira putem Exela i sličnih programa
- 32% ispitanika redovito generira izvještaje iz sustava ili koristi analitičke programe
- 16% ispitanika uopće ne analizira podatke

- **44 % ispitanika nema jasno definiran plan početka digitalizacije poslovanja**

ZAKLJUČCI

- Provedenim istraživanjem **potvrđena su vrlo ozbiljna ograničenja za stabilan razvoj i povećanje dodane vrijednosti u sektoru**, i to osobito:
 - Niska stopa ulaganja u razvoj novih proizvoda, dizajn i brendiranje. Naime, samo 2,4% ispitanih tvrtki je ulagalo ili planira ulagati u aktivnosti povezane s istraživanjem i razvojem inovacija.
 - Niska kapitaliziranost, podinvestiranost i nelikvidnost tvrtki. Čak 40,9% ispitanih tvrtki je u posljednje tri godine tražilo financiranje za obrtni kapital.
 - Ozbiljno je zaostajanje domaćih tvrtki za trendovima Industrije 4.0 u smislu **automatizacije, robotizacije i digitalizacije** proizvodnih procesa te posljedično sve manja konkurentnost na svjetskom tržištu.

CILJEVI

- Predlaže se, u izradi budućih strateških i programskih dokumenata, postaviti sljedeće srednjoročne i dugoročne ciljeve:
 - Restrukturirati i tehnološki unaprijediti drveno-prerađivačku industriju, te snažno potaknuti automatizaciju, robotizaciju i digitalizaciju proizvodnih procesa.
 - U primarnoj proizvodnji svaki bi proizvođač trebao biti tehnološki i stručno opremljen za proizvodnju kvalitetnih suhih elemenata.
 - Više razrede dovršenosti tehnološki i dizajnerski unaprijediti, s krajnjim ciljem proizvodnje inovativnih, dizajnerskih proizvoda, tj. **proizvoda sa identitetom tvrtke i zemlje podrijetla**. To vrijedi osobito u namještaju;
 - Potaknuti povezivanje primarne i viših razreda proizvodnje.
 - Penalizirati tj. destimulirati izvoz drvene sirovine u trupcu.

MJERE

- **Financijske mjere:** kreditni i jamstveni programi prilagođeni drvnom sektoru.
- **Tehnološka ulaganja** vezana uz automatizaciju, robotizaciju i digitalizaciju proizvodnje.
- **Pristup tržištima, brandiranje i marketing.**
- **Obrazovanje i stjecanje potrebnih znanja i vještina.**
- **Povećati dostupnost potpora** drvnom sektoru za uvođenje standarda i certifikata te marketinško-komercijalne aktivnosti na globalnom tržištu.
- **Istraživanja** usmjeriti na sljedeće teme: dizajn u proizvodnji namještaja i uređenju interijera, primjena i kvaliteta drva u dizajnu interijera, inovativni proizvodi osobito u bukvi i jeli, novi drveni materijali...
- **Predlaže se osnivanje „Tehničkog Instituta za razvoj, dizajn i brendiranje proizvoda od drva“**, organiziranog po načelu javno-privatnog partnerstva. Ovakva institucija bila bi središnje mjesto znanja, istraživanja i ishoda novih rješenja za potrebe tvrtki te, kao takva, ključna za proces restrukturiranja industrije.